

Arazi tahrir kanunu

(Resmî Gazete ile neşir ve ilânı : 31/I/1936 - Sayı : 3220)

No.
2901

Kabul tarihi
24 - I - 1936

BİRİNCİ MADDE — 1833 numaralı ve 27 - VI - 1931 tarihli kanun mucibince arazi vergisine tâbi bulunan arazi ve arsaların tahriri ve kıymetlerinin takdiri bu kanun hükümleri dairesinde yapılır.

İKİNCİ MADDE — Her kazada arazinin tahriri ve kıymetlerinin tahmini üçer kişilik komisyonlar tarafından yapılır. Bu komisyonlar valiler tarafından tayin olu-
nacak bir zat ile vilâyet umumî meclisince hariçten ve belediyelerce kendi azaları
arasından seçilecek birer zatten terekkiib eder.

İstanbul vilâyetinin belediye hududu dahilindeki kazalarında belediyelerce se-
çilmesi lâzımgelen aza dahi umumî meclis ve kendi azası haricinde seçilir.

Köylerde yapılacak tahrirlerde belediye azası yerine köy muhtarı aza olarak
bulunur. Komisyona azadan kimin riyaset edeceği ve hangi azanın kâtiblik yapacağı
vali tarafından tayin olunur.

Kazanın genişliğine göre bir kaza dahilinde müteaddid komisyon teşkil oluna-
bilir.

Komisyonlara umumî meclislerce intihab olunacak azanın, tercihan tahriri yapı-
lacak kaza halkından seçilmeleri ve komisyon azalarının arazi alım ve satımından
ve ziraat işlerinden anlamaları ve ağır hapis veya muhilli şeref ve haysiyet bir suç-
tan dolayı hapis cezasına mahkûm olmamaları ve hüsnü ahlâk sahibi olarak tanın-
maları şarttır.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Tahrire başlanmadan evvel vali ve kaymakamların reis-
liği altında en büyük malmemuru ile en büyük hususî muhasebe memuru ve ko-
misyon reis ve azaları toplanarak, tahriri yapılacak mahalle ve köylerin isimleriyle
tahrir sıralarını ve takriben hangi tarihlerde oraların tahririne başlanacağını göste-
ren bir cetvel tanzim ederler. Bu cetvel vali ve kaymakamlar tarafından her ma-
halle ve köyde mutad vasıtalarla ilân ettirilir.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Arazi ve arsaların mutasarrıf veya şagilleri ikinci
maddede yazılı komisyona arazi ve arsaların hududunu, var ise tasarrufun veya
isgalin müstenid olduğu vesikaları göstermeğe, komisyonca lüzum görülecek ma-
lûmatı vermeğe, arazi ve arsanın ne için kullanıldığını beyan eylemeğe mecbur-
durlar.

BEŞİNCİ MADDE — Tahrir komisyonları her mahalle veya köyde bulunan ver-
giye tâbi araziyi bizzat görerek:

- 1 - Mutasarrıfının veya kanunî intifa hakkı sahibinin veya filen tasarruf ve iş-
gal edenin adını, soy adını, ikametgâh ve meslekini;
- 2 - Bir numaralı fıkrada yazılı olan kimseler velâyet veya vesayet altında ise-
ler veli veya vasisinin de adını, soy adını, ikametgâh ve meslekini;
- 3 - Şayan tasarruf edilmekte ise her hissedarın ayrı ayrı adını, soy adını, ika-
metgâh ve meslekini;
- 4 - Her hissedarın hissesi miktarını;
- 5 - Mevkiini, hududunu, vüsat ve miktarı ile cinsini;

6 - Arsa ise, sanat ve ticarete kullanılıp kullanılmadığını;

7 - Yedinci madde mucibince takdir olunacak kıymetini;

Tahrir cetvellerine yazarlar.

Arazi ve arsaların vergisi mutasarrıfı ve varsa kanunî intifa hakkı sahibi, bunlar yoksa o arazi ve arsayı fiilen işgal edenler namlarına yazılır.

Zemin ile üzerindeki ağaç ve kütükler başka başka şahıslara aid ise vergi, mahsullerden istifade eden namına kaydolunur.

Arazi ve arsaların miktarını tayinde ihtilâf hâsıl olursa basit bir şekilde ölçülür.

ALTINCI MADDE — Tahrirde cüzü tam şehir, kasaba ve köydür. Bir kaç cüzü tam ile rabitası olan veya doğrudan doğruya kaza merkezine bağlı bulunan çiftlikler ile hususî ormanlar münasebetine göre şehir ve kasaba veya komşu köylerden birine kaydolunur.

YEDİNCİ MADDE — Tahrir olunan arazi ve arsaların kıymetleri, 2 nci maddede yazılı komisyonlar tarafından takdir olunur.

Kıymet takdirinde hali hazırdaki alâkade alım, satım kıymetleri esastır. Alım satım kıymetlerinin tayini mümkün olmazsa kıymeti takdir olunacak yerin kiraya verilmesi halinde getireceği kira bedeli bulunarak bunun 10 misli .o yerin kıymeti itibar olunur.

İsbu şartların mevcut bulunmadığı yerlerde kıymet takdir edilir iken arazi ve arsaların mevkii, yetiştirme kuvveti, sulak olup olmadığı, ziraatin nevi, şehir ve işkele ve istasyonlara yakınlığı göz önün le tutulur.

Komisyonlar lüzumu görürlerse mahallin tapu idaresinden, ziraat ve ticaret odalarından, Ziraat bankasından ve diğer vukuf sahibi şahıslardan ve müesseselerden de malûmat istemeğe salâhiyetlidirler. Bunlar en kısa zamanda istenilen malûmatı vermeğe mecburdurlar.

SEKİZİNCİ MADDE — Her mahalle veya köyün tahriri hitam bulduka tahrir cetvelleri makbuz mukabilinde vali veya kaymakama tevdi olunur. Hususî idarelerce bu cetvellerdeki malûmat esas tutularak arazinin nevi, miktarı, kıymeti vergi nisbeti ve miktarı bir ihbarname ile alâkadarlara tebliğ olunur.

Alâkadarlar bu ihbarnamelerin tebliğini ve hususî idareler tahakkuk memurları da tahrir ve tahmin cetvellerinin vali veya kaymakama verildiği günü takib eden günden itibaren bir ay içinde mahalle veya köyün bağlı bulunduğu kaza veya vilâyet idare heyetleri nezdinde itiraz edebilirler.

Hususî idareler tahakkuk memurları tarafından yapılan itirazlar, kısa esbabı mucibesile alâkadarlara tebliğ olunur. Alâkadarlar bu tebliğe karşı bir diyecikleri varsa tebliği takib eden günden itibaren on beş gün içinde yazı ile idare heyetine bildirirler ve isteyenlere bir makbuz verilir. Bu itirazlara müteallik evrak her türlü rüsumdan muafır.

DOKUZUNCU MADDE — İdare heyetleri, itirazların tetkikinde tam salâhiyeti haiz olup komisyonların bulduğu neticeleri incelemek ve icabı halinde azasından birini mahalline göndererek tahkikat yapmakla mükelleftirler. İdare heyetleri bu tetkikat sırasında bilcümle Devlet dairelerinden, ziraat ve ticaret odalarından belediyelerden, Ziraat bankasından ve sair vukuf sahibi eşhas ve müesseselerden malûmat istemeğe salâhiyetlidir. Bunlar da istenilen malûmatı vermeğe mecburdurlar.

İdare heyetleri tetkikat sırasında yazı ile istenilir veya heyetçe lüzum görülürse alâkadarları yahud ihtiyar heyeti mazbatasile veya heyet huzurunda şifahen

tevkil edecekleri kimseleri dinlerler. Tayin ve tebliğ olunan günde hazır bulunmayan muterizlerin hakkı düşer.

İdare heyetleri, itiraznameleri vürudları sırasile en çok iki ay içinde tetkik eder ve karara bağlarlar. Bu kararlar nihaî olup alâkadarlara yazı ile tebliğ olunur. Bu kararlar aleyhine Devlet şûrasına müracaat hakkı mahfuzdur.

ONUNCU MADDE — Yeni tahrir neticeleri her cüzü tamda, itirazların tetkikatı hitam bulduğu gün vali veya kaymakam tarafından ilân ettirilir. Vergi bu ilân yılını takib eden malî yıldan itibaren meriyete konulur.

ON BİRİNCİ MADDE — Bu kanun mucibince yapılacak tahrirler arazi vergisi matrah ve mükelleflerinin tayini içindir. Bu tahrire müsteniden tasarruf hakkı iddia olunamaz.

ON İKİNCİ MADDE — Bu kanunun 2 nci maddesinde yazılı komisyonların müntehab azası vali ve kaymakamlar tarafından vaki olacak tebligat üzerine salâhiyetli meclisler tarafından nihayet on gün içinde seçilir ve isimleri bildirilir. Meclislere aslî azadan başka ikişer yedek aza da seçilir. Aslî azanın mücbir bir sebeple vazifesine devam edememesi halinde yedek aza komisyona iştirak eder. Mazeretsiz bir birini müteakib üç gün vazifesine gelmeyen aza vali veya kaymakam tarafından komisyondan çıkarılır. Bu takdirde yedek azadan en çok rey almış olan komisyona aslî aza yapılır. Köylerde yapılacak tahrirlerde köy muhtarı mücbir bir sebeple komisyona iştirak edemediği takdirde yerine komisyona ihtiyar heyeti azasının biri seçilerek vazifeye devam olunur. Mazeretsiz bir birini müteakib üç defa komisyona iştirak etmeyen muhtarlar vali veya kaymakam tarafından komisyon azalığından çıkarılır ve yerine köy ihtiyar heyetince içlerinden veya köy halkından biri seçilir.

Komisyonlar, azanın müretteb adedinin tamamile içtima eder. Kararlar ekseriyetle verilebilir.

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — Tahrir işleriyle alâkalı olan memurlar bu kanun mucibince yapılacak tahririn en çabuk bir surette icrası için kendisine terettüb eden vazifeyi yapmakla mükelleftir. Vali ve kaymakamlar vilâyet ve kaza dahilindeki tahrir komisyonlarının faaliyet ve mesailerile bizzat ve yakından alâkadar olmağa ve tahririn kısa bir zamanda bitirilmesini temin edecek tedbirleri almağa mecburdurlar.

Bu maddede yazılı mecburiyetlere riayet etmeyenler haklarında cezaî takibat yapılmakla beraber bunlar aid olduğu merciler tarafından usulü dairesinde derhal vekâlet emrine alınır.

ON DÖRDÜNCÜ MADDE — Bu kanunun dördüncü maddesinde yazılı mecburiyetlere riayet etmeyenlerden komisyona tutulacak zabıt varakasına müsteniden beş liradan yirmi beş liraya kadar ve kasten yanlış malûmat verenlerden yirmi beş liradan iki yüz liraya kadar hafif para cezası alınır.

7 nci ve 9 ncu maddelerde yazılı malûmatı komisyon ve idare heyetlerince tayin olunacak müddet içinde mücbir bir sebep olmaksızın vermiyen veya komisyon yahud idare heyetlerince malûmatına müracaat edilmek üzere zarurî masraflarının verileceği beyanile usulü dairesinde davet edildiği halde gelmiyen memur ve vukuf sahibi kimselerle müesseselerin salâhiyetli müdür, mümessil ve memurları komisyon ve idare heyetlerince tutulacak zabıt varakalarına müsteniden on liradan yüz liraya kadar hafif para cezasına mahkûm edilir.

ON BEŞİNCİ MADDE — Bu kanun mucibince teşkil olunacak tahrir komis-

yonları reislerine 60 liradan 100 liraya kadar ücret, köy muhtarı ile ihtiyar heyetince seçilecek azaya yarım liradan bir liraya ve diğer azaya bir liradan iki liraya kadar yevmiye verilir.

Bu ücret ve yevmiyelerin miktarı vilâyet idare heyetlerince tayin olunur. Komisyonunda kâtiblik vazifesini görecek azanın yevmiyesine tayin olunan miktarın yüzde yirmisi kadar zam yapılır.

Komisyon reis ve azalarına vazifeye gidecekleri şehir, kasaba ve köyler arasında kilometre başına otuz kuruşu geçmemek üzere mutad nakil vasıtaları ücreti olarak sarfedecekleri hakikî miktar derecesinde nakil vasıtası ücreti verilerek başkaca harcırah verilmez. Hayvanla gidilen mahaller ve muayyen tarifeli nakil vasıtaları müstesna olmak üzere, komisyon reis ve azalarının aynı nakil vasıtası ile ve beraberce seyahat etmeleri mecburidir.

ON ALTINCI MADDE — Bu kanun mucibince yapılacak tahrirlerde evvelce kayid harici kaldığı görülen araziden, tahririn meriyetinden evvelki seneler için vergi aranmaz.

ON YEDİNCİ MADDE — Her vilâyet, tahririn nihayet iki sene içinde bitirilmesinin mütevakıf olduğu teşkilâtı tesbit ve bu teşkilâtın istilzam ettiği masrafı hesap ile Maliye vekâletine bildirir. Miktarı tesbit edilen bu parayı Maliye vekâleti her sene hususî idarelere tesviye eder.

Her vilâyette yeni tahririn tatbika başlandığından itibaren arazi vergisi tahsilâtında 1934 yılı tahsilâtına nazaran vukua gelecek fazlalığın iki seneliği o vilâyet tahrir masrafı olarak Maliye vekâletine ödenir. Bu müddet zarfında inkişaf olmazsa tahrir masrafının tamamı ve inkişaf olup ta tahrir masrafının tamamına teka-bül etmezse fazlası umumî bütçeden ödenir.

Bu masrafları ve tahrir işlerini takip ve murakabe için merkezde yapılacak teşkilât masraflarını karşılamak ve yukarıda gösterildiği şekilde mahsubu icra edilmek üzere Maliye vekâleti muvakkat sarfiyat suretile bir milyon liraya kadar te-diyat icrasına ve icabında istikraz akdine izinlidir.

ON SEKİZİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

ON DOKUZUNCU MADDE — Bu kanunun hükümlerini icraya, İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

28 kânunusani 1936

<i>Cümhuriyet Reisliğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	25 - I - 1936 ve 1/295
<i>Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cümhur Reisliğinden gelen tezkere-nin tarih ve numarası</i>	:	28 - I - 1936 ve 4/113
<i>Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cild ve sayfa numaraları</i>	:	Cild Sayfa 6 2 8 66,113,136:143,144,147:150